

Bednarka PLH120033

Powierzchnia: 1289,2 ha.

Status: obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny – *Dz.U. L 43 z 13/02/2009, str. 21–58*).



Cerkiew w Bednarce (fot. Dominik Wróbel)

Położenie administracyjne: województwo podkarpackie, powiat jasielski, gmina Dębowiec (m. Cieklin), województwo małopolskie, powiat gorlicki, gmina Lipinki (m.: Bednarka, Rozdziele, Lipinki).

Istniejące formy ochrony: cerkiew w Bednarce wpisana jest do Państwowego Rejestru Zabytków.

Opis obszaru:

Obszar położony jest na pograniczu Beskidu Niskiego i Pogórza Jasielskiego, przy północnej granicy Magurskiego Parku Narodowego. Obejmuje cerkiew z 1900 roku – schronienie koloni rozrodzkiej nietoperzy – oraz obszar żerowiskowy, na który w głównej mierze składają się okoliczne lasy. Bezpośrednim otoczeniem obiektu są zabudowania wsi Bednarka – niewielkiej, XIV-wiecznej osady o tradycjach łemkowskich – oraz użytki rolne, w przewadze



łąki i pastwiska. Przez Bednarękę przepływa potok o tej samej nazwie będący prawobrzeżnym dopływem Ropy.

Grekokatolicka cerkiew p.w. Opieki Najświętszej Maryi Panny (obecnie kościół rzymskokatolicki p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy) to murowany, zabytkowy obiekt, orientowany tzn. skierowany w kierunku wschodnim. W odróżnieniu od tradycyjnej, trójdzielnej cerkwi łemkowskiej, nie ma babińca (tylko nawę i prezbiterium). Zamiast niego, podobnie jak na południowej Łemkowszczyźnie, zbudowano dwie wieże. Dach jest dwuspadowy, kryty blachą.

W 2006 roku, w ramach „Programu ochrony podkowca małego w Polsce” Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura” przeprowadziło działania z zakresu czynnej ochrony obejmujące: zainstalowanie platformy na guano, która odciążała strop świątyni od gromadzących się tam przez lata odchodów, oznakowanie i zabezpieczenie wlotów dla nietoperzy oraz ustawienie tablicy informacyjnej przed budynkiem. Sponsorem przedsięwzięcia była Fundacja EkoFundusz.

Przedmioty ochrony obszaru:

Głównym przedmiotem ochrony obszaru jest miejsce rozrodu i żerowania podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* (gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej). Kolonia rozrodcza, ulokowana na strychu świątyni, liczy obecnie ok. 80 dorosłych osobników. Jako żerowiska służą głównie okoliczne lasy obejmujące dwa siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej – buczynę karpacką *Dentario glandulosae-Fagetum* i grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* – które również są przedmiotami ochrony obszaru.

Założenia:

1. Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody;
2. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę siedlisk i gatunków wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o Obszarze;
3. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu.

Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, którym w przypadku obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r.; Nr 34; poz.186)



Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działania pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działania na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (*„jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego*



- części lub chronionych na nim gatunków”);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
 - opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
 - określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na Platformie Komunikacyjno-Informacyjnej oraz na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego.

Koordynatorem prac nad projektem PZO jest Pan Dominik Wróbel (e-mail: pterido@interia.pl, tel. 503765895). Kwestiami związanymi z projektem zajmują się również planiści regionalni: Pan Maciej Ciuła, (e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdoś.gov.pl, tel. 177850044 – sprawy finansowe) i Pani Dorota Rogąła, e-mail: dorota.rogala@yahoo.pl, tel. 783921780 – sprawy merytoryczne).

W opisie obszaru wykorzystano tekst zawarty w publikacji „Obszary Natura 2000 na Podkarpaciu” wydanej przez RDOŚ w Rzeszowie w 2011 r. (autorzy: Krzysztof Piksa, Rafał Szkudlarek)

